

RAPORT DE EVALUARE A IMPACTULUI PROIECTULUI

I. Rezumatul proiectului

Denumirea proiectului/programului:	”Dezvoltarea social economică a satului Bujor prin renovarea drumului L571 R33-Bujor-Mirești (km 0+00-km3+200)”
Codul proiectului/programului:	9895
Data aprobării finanțării:	11.06.2010
Localizarea proiectului/programului:	s. Bujor, r. Hîncești
Data demarării – actual:	13 martie 2012, conform Acordului de Parteneriat
Data finalizării - planificat:	16 luni, conform Planului de implementare
Data finalizării:	19.09.2012
Bugetul total:	2 389,63 mii lei

1. Descrierea succintă a contextului general al proiectului/programului, conform cererii de finanțare:

Proiectul ”Dezvoltarea social economică a satului Bujor prin renovarea drumului L571 R33-Bujor-Mirești (km 0+00-km3+200)” a avut scopul îmbunătățirea condiției drumului, care leagă două magistrale M21 Balcani-Chișinău-Leușeni-România și Chișinău-Hîncești-Leușeni-România și nemijlocit reducerea costurilor de transport rutier pentru utilizatorii acestui drum. Astfel la momentul lansării propunerii de proiect starea drumului era dezastruoasă pe lungimea de 7 km , dintre care 3,2 km este deteriorat complet și în timp ploios ori la topirea zăpezilor acesta era impracticabil. La prima etapă a acestui proiect sa propus reparația capitală a unei porțiuni de 1,5 km prin astuparea părții carosabile cu beton asfaltic pe toată lungimea cât și reparația părții carosabile și a 3 podețe. Beneficiari direcți ai proiectului sunt 4000 de locuitori ai satului Bujor și circa 1500 de locuitori ai comunei Mirești, proprietarii de transport și utilaje din toate satele învecinate, agenții economici. Pentru implementarea acestui proiect, din sursele FNDR au fost valorificați 2 389,63 mii lei.

2. Intervenția logică a proiectului/programului, conform cererii de finanțare:

Conform Cererii de finanțare, solicitantul a identificat problemele/necesitățile și grupul țintă, a stabilit obiectivele și a elaborat strategia de implementare. Astfel, urmare a desfășurării activităților de proiectare, inițiere și stabilire a termenilor contractuali; de organizare de tendere și de construcții a fost reparat capital un traseu de 1,5 km, conform standardelor internaționale. În rezultat, a fost atins obiectivul general al proiectului ” „Îmbunătățirea condițiilor de trai a locuitorilor și majorarea atractivității investiționale a satului Bujor din raionul Hîncești prin renovarea drumului L571 R33-Bujor-Mirești(km 0+00-km3+200)”.

II. Raport de evaluare a impactului proiectului/programului

Denumirea proiectului/programului:	”Dezvoltarea social-economică a satului Bujor prin renovarea drumului L571 R33-Bujor-Mirești (km 0+00-km3+200)”	
Codul proiectului/programului:	9895	
Data evaluării:	21 august – 10 septembrie 2020	
Regiunea de Dezvoltare:	Centru	
Apelul:	Apelul 2010-2012	
Prioritatea SDR:	Prioritatea 1: Reabilitarea infrastructurii fizice Măsura 1.2 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri existente și a conexiunilor internaționale	
Solicitantul:	Primăria s. Bujor	
Beneficiari:	Populația s. Bujor – 4000 locuitori, s. Mirești – 1200 loc., s. Chetroșeni – 300 locuitori. Agenții economici, care își desfășoară activitatea în zonă.	
Bugetul total al proiectului/programului, mii lei:	2 389,63 mii lei	
Suma alocată din FNDR, mii lei:	2 389,63 mii lei	
Contribuția Solicitantului, mii lei:		
Alte surse, mii lei:		
Buget valorificat, mii lei		
Raportor (numele, prenumele, funcția)	Sava Nadejda, specialist SME, al ADR Centru	
Coordonator (numele, prenumele, funcția)	Viorel Jardan, director al ADR Centru	
Criteriile de evaluare	Analiza performanței	
1. Relevanța		
În ce măsură obiectivul general și obiectivele specifice ale programului/proiectului contribuie la implementarea politicii de dezvoltare regională/rurală sau alte politici/documente strategice sectoriale relevante (spre exemplu: SNDR, SDR, strategiile de dezvoltare social-economică a localității / raionului, planurile de acțiuni, etc.)?	<p>Obiectivele proiectului evaluat, indicate în Cererea de finanțare, corespund priorității nr. 1 din Strategia de dezvoltare regională Centru 2010-2016: „Reabilitarea infrastructurii fizice”, măsura 1.2 „Modernizarea și dezvoltarea traseelor de acces, infrastructurii rutiere și conexiunilor internaționale” http://adrcentru.md/public/files/generale/StrategiaRD C-2010-2016.pdf,</p> <p>Obiectivul general „Îmbunătățirea condițiilor de trai a locuitorilor și majorarea atractivității investiționale a satului Bujor din raionul Hîncești prin renovarea drumului L571 R33-Bujor-Mirești(km 0+00-km3+200)</p>	

	<p>Obiective specifice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizarea lucrărilor fizice de renovare a drumului L571 R33-Bujor-Mirești(km 0+00-km3+200) 2. Evaluarea impactului social-economic în rezultatul renovării drumului în satul Bujor, Mirești și Chetroșeni 3. Instruirea populației în ce privește întreținerea drumurilor și a construcțiilor ingineresti aferente 4. Asigurarea managementului și coordonarea efectivă a proiectului. <p>Scopul propus al Proiectului este de a îmbunătăți condiția/starea drumului, precum și a modului de administrare a lui și nemijlocit reducerea costurilor de transport rutier pentru utilizatorii acestui drum.</p> <p>De asemenea, proiectul se aliniază perfect la obiectivele Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Hîncești 2013-2020.</p> <p>Obiectivul general și obiectivele specifice ale proiectului dat corespund prevederilor din documentele strategice menționate.</p>
<p>În ce măsură conținutul programului/proiectului corespunde necesităților specifice ale grupurilor țintă?</p>	<p>Drumul L571 R33-Bujor-Mirești(km 0+00-km3+200) a fost construit în anul 1960 și nu a fost reparat niciodată. Făcînd legătura între 2 magistrale M21 Balcani-Chișinău-Leușeni-România și Chișinău-Hîncești-Leușeni-România, porțiunea dată este traversată zilnic de camioane cu tonaj mare, fapt ce duce la deteriorarea avansată. Astfel la momentul lansării propunerii de proiect starea drumului era dezastruoasă pe lungimea de 7 km , dintre care 3,2 km fiind deteriorat complet și în timp ploios ori la topirea zăpezilor este impracticabil. La prima etapă a acestui proiect sa propus reparația reparația capitală a unei porțiuni de 1,5 km prin astuparea părții carosabile cu beton asfaltic pe toată lungimea drumului cît și reparația părții carosabile și a 3 podețe.</p> <p>Beneficiari direcți ai proiectului sunt 4000 de locuitori ai satului Bujor și circa 1500 de locuitori ai comunei Mirești, proprietarii de transport și utilaje din toate satele învecinate, agenții economici.</p> <p>Reieșind din cele menționate, proiectul este relevant și servește perfect necesitățile beneficiarilor.</p>
<p>Există un cadru logic al programului/proiectului? Care este calitatea acestuia. Intervenția logică este clară ?</p>	<p>Cadrul logic al proiectului corespunde cerințelor ”Instrucțiunii pentru utilizatori privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională”, aprobată prin decizia CNCDR nr.5/10 din 04 mai 2010. Matricea logică a fost bine concepută, activitățile propuse contribuie la atingerea scopului proiectului și beneficiile justifică costurile.</p>

<p>Indicatorii stabiliți la nivel de obiective, rezultate și produse corespund criteriilor SMART?</p>	<p>Obiectivele specifice 1 și 4 sunt realiste, ușor de urmărit în perspectiva implementării proiectului și urmăresc atingerea obiectivului general al proiectului: „Îmbunătățirea condițiilor de trai a locuitorilor și majorarea atractivității investiționale a satului Bujor din raionul Hîncești” Rezultatele acestor acțiuni sunt 1,5 km de drum renovat, timp redus de deplasare a transportului și realizarea planului de acțiuni propus. Obiectivele specifice 2 și 3 nu au fost implementate, ADR Centru în comun cu aplicantul proiectului au decis modificarea Matricei Cadrului Logic și au fost excluse activitățile de fondare a întreprinderii de gestionare a drumului și instruirea echipei manageriale și instruirea populației în ce privește întreținerea drumurilor și a construcțiilor. S-a ajuns la concluzia că aceste activități nu sunt relevante, pentru că drumul urmează a fi transmis la balanța Consiliului Raional Hîncești, fapt care a dus la economisirea de resurse financiare și de timp, conform planului de implementare a proiectului era preconizată implementarea în 16 luni, totuși s-a reușit în 8 luni.</p>
<p>În ce măsură riscurile și ipotezele au fost analizate și luate în considerație în procesul de elaborare/planificare a programului/proiectului?</p>	<p>Toate riscurile financiare și operaționale au fost identificate la etapa planificării, dar nu a fost nevoie de aplicat un mecanism de atenuare a riscurilor deoarece implementarea proiectului a decurs fără impedimente.</p>
<p>Au fost introduse careva modificări în cadrul proiectului? Dacă da, în ce măsură acestea au dus la îmbunătățirea acestuia?</p>	<p>După cum am menționat, au fost excluse activitățile de fondare a întreprinderii de gestionare a drumului și instruirea echipei manageriale pentru că drumul a fost transmis în gestiunea Administrației de Stat a Drumurilor, fapt care a dus la economisirea de resurse financiare și de timp.</p>
<p>2. Eficienta</p>	
<p>Au fost alocate suficiente resurse în program/proiect pentru a asigura atingerea obiectivelor/ rezultatelor propuse? Au fost acestea utilizate în mod adecvat/optim?</p>	<p>Bugetul total al proiectului după inițial constituia, conform cererii de finanțare, - 2.166.673,81 lei, dintre care suma solicitată de la FNDR constituie 100%. Suma s-a modificată după actualizarea devizului general al proiectului ajungând la valoarea de 2 389,63 mii lei.</p> <p>În urma analizei bugetului proiectului, planului de implementare și a rapoartelor de progres, rapoartelor financiare se constată că resursele financiare, umane și instituționale au fost utilizate adecvat în comparație cu rezultatele obținute.</p>
<p>A fost respectat planul de implementare? Activitățile au fost implementate la timp?</p>	<p>Planul de implementare a fost modificat pe parcurs. Toate activitățile, care au rămas, au fost implementate în timp. Menționăm că activitățile proiectului au fost focusate pe lucrările de construcție și de proiectare, și mai puțin pe activitățile de instruire, informare, promovare, prevăzute în planul de implementare, din cauza limitării resurselor financiare.</p>

<p>Care au fost produsele programului/proiectului obținute? Au fost acestea calitative și livrate în timp, precum și conform bugetului alocat?</p>	<p>În urma implementării proiectului au fost obținute următoarele rezultate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lucrări de reparație capitală a drumului L 571 R-33-Bujor Mirești – 2385453,64 lei; - Panouri informative (2) – 4 178,31 lei <p>Toate lucrările au fost coordonate cu instituțiile cointeresate, acestea au fost calitative, livrate în timp și conform bugetului alocat.</p>
<p>3. Eficacitatea (Rezultativitatea)</p>	
<p>Care sunt rezultatele obținute până în prezent în urma implementării programului/proiectului (în conformitate cu indicatorii stabiliți), precum și nivelul de calitate a acestora?</p>	<p>În rezultatul implementării proiectului a fost renovat 1,5 km de drum local cu toate construcțiile ingineresti, rigole de evacuare a apelor, 3 poduri și podețe, infrastructura de informație rutieră, nivelarea acostamentelor, au fost sădiți 300 de arbori și arbuști.</p>
<p>Toate grupurile țintă au acces la / pot utiliza rezultatele / serviciile programului/proiectului?</p>	<p>La momentul actual, din plin, beneficiază de rezultatele proiectului locuitorii din localitățile Bujor, Mirești, Șișcani, a sporit gradul de confort și siguranță la deplasarea pe acest segment de drum. La moment pe acest drum circulă zilnic rutele de pasageri Mirești – Bujor, Bujor - Hîncești și Bujor – Chișinău (5 curse zilnic). Totodată porțiunea respectivă este utilizată și de alți beneficiari, care se deplasează cu trecere de pe magistrala Balcani-Chișinău-Leușeni-România pe magistrala Chișinău-Hîncești-Leușeni-România.</p>
<p>În ce măsură sistemul de MBR¹ aplicat a contribuit la un proces de luare de decizii eficient?</p>	<p>Managementul proiectului a asigurat desfășurarea cu succes a activităților pe parcursul implementării, precum și faptul că deciziile s-au bazat pe realitatea din teren și pe sesiunile continue de feedback dintre parteneri. Astfel decizia de a nu institui o structură responsabilă de gestionarea, întreținerea și asigurarea durabilității drumului renovat a fost una corectă și a dus la economisirea de resurse.</p>
<p>A fost aplicat un mecanism de management al riscurilor? Cât de efectiv a fost aplicat acesta în atenuarea riscurilor?</p>	<p>În baza analizei factorilor interni și externi, au fost identificate, problemele importante care pot apărea pe parcursul desfășurării activităților și care ar fi putut avea efect negativ asupra realizării parțiale sau totale a obiectivelor prestabilite. Riscul major stabilit este probabilitatea declanșării calamităților naturale majore. Drept riscuri moderate care pot fi monitorizate sau controlate, prin creșterea eficacității măsurilor existente sau, după caz, stabilirea unor măsuri suplimentare de prevenire sunt inflația, pasivitatea/lipsa interesului comunității și agenților economici pentru proiectul dat și influența negativă a mediului politic. Nu există o evidență a aplicării unui mecanism de atenuare a riscurilor, drept urmare se poate concluziona că activitățile au fost implementate fără probleme.</p>
<p>În ce măsură rezultatele obținute au contribuit la atingerea obiectivelor programului/proiectului?</p>	<p>Obiectivul general „Îmbunătățirea condițiilor de trai a locuitorilor și majorarea atractivității investiționale a satului Bujor din raionul Hîncești prin renovarea</p>

¹ Sistemul de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate

	<p>drumului L571 R33-Bujor-Mirești(km 0+00-km3+200)” al proiectului a fost atins cu succes. Produsele proiectului: 1,5 km de drum renovat, 3 podețe reparate, 4200 m² de acostamente amenajate, 300 de arbori și arbuști sădiți pe fâșia de protecție a drumului au dus la eliminarea problemelor de trafic prin satul Bujor iar populația are acces comod și sigur la traversarea distanței date de traseu.</p>
4. Impactul	
<p>Care este impactul proiectului deja observat și cel potențial? A reușit programul/ proiectul să contribuie eficient la atingerea obiectivului general?</p>	<p>În rezultatul implementării proiectului locuitorii satului Bujor și satelor din regiune beneficiază de drumul renovat, a crescut siguranța circulației rutiere și pietonale, a fost facilitat accesul la piața de desfacere a producției pentru producătorii de bunuri din regiune. Un alt aspect benefic este diminuarea vibrației terenului de sub casele situate pe adiacentul drumului. Prin construcția podețelor a fost diminuat pericolul inundațiilor. De asemenea a fost îmbunătățită situația ecologică și aspectul satului prin sădirea a 300 de arbori și arbuști pe fâșia de protecție a drumului.</p>
<p>Au existat/există factori externi eventuali, care au pus/ar putea pune în pericol atingerea impactului programului/proiectului?</p>	<p>Factori externi care au pus/ar putea pune în pericol atingerea impactului proiectului, nu au existat.</p>
<p>Care sunt efectele directe și indirecte, potențiale și/sau deja manifestate, sub aspect pozitiv sau negativ?</p>	<p>În rezultatul implementării proiectului a fost facilitată deschiderea unei piețe locale de desfacere a mărfurilor pentru producătorii autohtoni.</p>
5. Durabilitatea	
<p>Există posibilitatea menținerii sau dezvoltării ulterioare ale beneficiilor proiectului după finalizarea lui sau a asistenței externe?</p>	<p>Reparația drumului a adus după sine doar efecte pozitive. Odată cu finalizarea lucrărilor de reparație și sporirea securității rutiere, conducerea localității a demarat procesul de înverzire și amenajare a adiacentului drumului, a restabilit iluminatul stradal. În anul 2020, Consiliul Raional Hîncești a demarat reparația a unui segment de 2 km de drum care continuă traseul reparat în cadrul proiectului</p>
<p>Există un plan de durabilitate ca parte integrală a designului proiectului? Sunt alocate resursele necesare pentru implementarea lor? Sunt responsabilitățile părților stipulate clar?</p>	<p>Deși cererea de finanțare stipulează anumite aspecte de durabilitate, designul proiectului nu are un plan de durabilitate integrat.</p>
<p>Există responsabilități asumate (ownership) din partea beneficiarilor programului/proiectului? Sunt suficiente capacități instituționale și manageriale ca să asigure continuitate și utilizarea eficientă a beneficiilor programului/proiectului?</p>	<p>Conform Actului de primire –predare nr. 1 din 20 noiembrie 2012, bunurile și lucrările obținute în urma implementării proiectului au fost transmise în posesia beneficiarului final, primăria Bujor, care ulterior a transmis drumul în gestiunea Consiliului Raional Hîncești. Deși aria de intervenție a proiectului a vizat</p>

	inițial sporirea capacității instituționale a stakeholderilor prin fondarea unei întreprinderi municipale, finalitățile proiectului au fost altele, din intenția de economisi mijloacele financiare.
Există un cadru de politici adecvat pentru menținerea corespunzătoare a beneficiilor/rezultatelor programului/proiectului?	Calitatea proastă a drumurilor din Republica Moldova rămâne în continuare o problemă majoră și dezvoltarea, întreținerea și modernizarea rețelei de drumuri prin punerea în aplicare a proiectelor de reconstrucție și extindere este o prioritate pentru politicile de dezvoltare regională. Obiectivele de modernizare a drumurilor sunt prevăzute în Strategia de Transport și Logistică pentru 2013-2022, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 827/2013.
6. Aspecte transversale (cross-cutting)	
Respectarea Drepturilor Omului: - În ce măsură programul/proiectul a contribuit la promovarea drepturilor omului? - În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de grupurile vulnerabile în procesul de planificare? Care a fost grupul vulnerabil identificat și inclus social? A avut acesta de câștigat sau de pierdut în urma implementării proiectului?	Implementarea proiectului respectiv influențează direct bunăstarea și nivelul de trai al beneficiarilor finali. Astfel va fi asigurat dreptul la liberă circulație, dreptul la asistența medicală primară, dreptul la informație și toate grupurile țintă vor avea de câștigat în urma implementării proiectului.
Respectarea egalității de gen În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de aspectele de gen în procesul de planificare și implementare? Câte femei/fete și câți bărbați/băieți au beneficiat de rezultatele, produsele proiectului?	Egalitatea de gen, în mod direct, nu este abordată de proiect, accentul fiind pus pe toți beneficiarii, indiferent de sex, vîrstă sau naționalitate
Respectarea necesităților privind protecția mediului: S-a ținut cont de aspectele ecologice la etapa de elaborare, precum și implementare a programului/proiectului? Care a fost influența proiectului asupra stării mediului (pozitivă sau negativă) și ce măsuri au fost întreprinse pentru ameliorarea acestora?	Proiectul, prin activitățile prevăzute, nu are un impact negativ asupra mediului. Construcția traseului se bazează pe un traseu deja existent degradat. În context, au fost sădiți 300 de arbori pe terenul aferent drumului, care contribuie la micșorarea poluării aerului și au fost amenajate 3 podețe, care elimină riscul inundațiilor caselor alăturate.
Bună guvernare: Pe parcursul planificării și implementării programului/proiectului a fost asigurat modul participativ și transparența procesului decizional?	În general, în procesul de implementare a proiectului atât implementatorul cât și beneficiarul s-au condus de principiile și practicile bunei guvernări.
Concluzii pe fiecare criteriu de evaluare:	
1. Așa cum a fost conceput și implementat, proiectul este strâns conectat cu prevederile Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională, precum și cu abordările specifice ale	

Strategiei infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.85 din 01.02.2008;

2. Procesul de implementare a proiectului a fost bine planificat. În raport cu programarea inițială, activitățile proiectului nu au fost decalate semnificativ, fapt care să conducă la întârzieri ale unor etape viitoare;
3. Modelele de acțiune și practicile utilizate se constată a fi adecvat selectate și aplicate la nivelul comunității beneficiare în vederea susținerii responsabilizării sociale;

Recomandări cheie (în ordinea gradului de importanță și adresate principalelor părți interesate):

1. Se recomandă Consiliului Raional Hîncești, stabilirea unui plan de efectuare a lucrărilor de întreținere cu scopul menținerii și îmbunătățirii calităților tehnice și estetice ale drumului, precum și asigurarea continuității circulației rutiere pe tot timpul exploatării lui, în condiții de siguranță deplină și confort, la vitezele și sarcinile reglementate prin lege.

Raportor

Nadejda SAVA, specialist Secția monitorizare și evaluare, ADR Centru

Coordonator

Viorel JARDAN, director ADR Centru

III. Realizarea indicatorilor de produs și rezultat în cadrul proiectului

Nr. d/o	Indicatori planificați:	Rezultatele principale atinse la finele proiectului	Notă
Indicatori de produs			
1.	1,5 km de drum reparat capital	1,5 km de drum reparat capital	
2.	Întreprindere comunală instituită		S-a renunțat la însuțirea întreprinderii comunale pentru a economisi sursele financiare
Indicatori de rezultat			
1.			
2.			

IV. Lista persoanelor intervievate:

Data	Instituția / Localitatea	Numele, Prenumele	Funcția
16.08.2020		Frunză Ion	Specialist ADRC in perioada implementării proiectului
04.09.2020	Primăria Bujor	Moisei Ana	Secretar primărie
3.09.2020	Drumuri Ialoveni SA	Beregoi Vasile	Director Tehnic

V.Lista documentelor analizate

1. Nota Conceptuală;
2. Cererea de finanțare;
3. Matricea Cadrului Logic;
4. Acord de parteneriat la implementarea proiectului;
5. Raport narativ privind activitatea desfășurată în cadrul proiectului;
6. Proces-verbal de recepție finală;